

Тема: “Съхраняване, опазване, дигитализиране и популяризиране на движимото културно наследство”

Петте най-големи библиотеки в Европа и тяхното културно наследство“

“Петте најголеми библиотеки во Европа и нивните културни наследства”

БИЛЈАНА МИЛАДИНОВА, ИРЕНА ТОНЕВА
НУ-УБ "ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ"-ШТИП

УЛОГАТА НА НАСЛЕДСТВОТО КОЕ ПОРАНО СМЕ ГО ДОЖИВУВАЛЕ КАКО СИМБОЛ НА НАЦИОНАЛНА ГОРДОСТ, СЕ ШИРИ КАКО ПОСЕБЕН ФЕНОМЕН КОЕ ГИ ОПФАКА РАЗЛИЧНИТЕ ПОЛИТИЧКИ ИДЕИ, ЕКОНОМСКИ И ТУРИСТИЧКИ РАЗВОЈ КАКО И КУЛТУРНА РАЗЛИКОСТ. ВО КОНТИНУИТЕТ СЕ ПОСВЕТУВА ВНИМАНИЕ НА МОЌНО СОУЧЕСТВО И ПРКОСНА НАЦИЈА ЗА НЕГОВА ПОПУЛАРИЗАЦИЈА, ЗАЧУВУВАЊЕ И ЗАШТИТА, КОИ ПАК БААРААТ МОБИЛИЗАЦИЈА И КООРДИНАЦИЈА НА МНОГУЧОВЕЧКИ, МАТЕРИЈАЛНИ И НАУЧНИ РЕСУРСИ.

- Ретките книги и ракописи се дел од човековата историја, литература, наука и уметност. Тие можат да бидат стари изданија, први печатени книги, ограничени тиражи, книги поврзани со важни историски личности или настани. Книги како културно наследство, образовна естетска и материјална вредност.
- Ретките книги се книги кои имаат посебна историска, уметничка или културна вредност. Тие можат да бидат стари изданија, први печатени изданија, ограничени тиражи, книги со уникатна илустрација или книги што се поврзани со важни историски личности или настани

МЕТОДИ ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА СТАРИТЕ И РЕТКИ КНИГИ:

- Температура и влажност – идеална температура е 18–20 °C, со релативна влажност 45–55%.
- Светлина – ограничена изложеност, заштита од УВ зраци за да се избегне избледување.
- Заштита од инсекти и глодари – користење специјални кутии и витрини.
- Материјали за складирање – киселински неутрални хартија и кутии.
- Реставрација и дигитализација – професионално чистење, зајакнување и дигитално архивирање.

- Локации/Места каде што можат да се чуваат овие книги, ракописи, збирки колекции
- Национални и универзитетски библиотеки
- Музеи и културни институции
- Архиви
- Приватни колекции
- Етнички и правни аспекти
- Право на заштита на културното наследство
- Политики и стандарди за зачувување
- Одговорност на институциите и државите

ПОТТИКНАТИ ОД ЛИТЕРАТУРАТА И ИНСПИРИРАНИ ОД КУЛТУРНОТО ДВИЖНО НАСЛЕДСТВО ШТО ГО ПОСЕДУВААТ НАЈГОЛЕМИТЕ ПЕТ БИБЛИОТЕКИ ВО ЕВРОПА, НАПРАВИВМЕ ЕДНО ИСТРАЖУВАЊЕ НА ОВИЕ РЕТКОСТИ ШТО ГИ ИМААТ БИБЛИОТЕКИТЕ И КАКО СЕ КОРИСТАТ ИСТИТЕ.

- **Најстара библиотека во Европа, е универзитетската библиотека во Белград.**
- **„Светозар Марковиќ“ е дом на голем број стручна литература достапна до јавноста за полесна пристапност до стручни информации.**
- **стара ракописна и архивска граѓа, најстари печатени книги, старите мапи, атласи, уникатни и посебни реткости**
- **посебно одделение/читална за стари и ретки книги т.н. “Трезор”,**
- **со пристапност од двајца корисници на услугите по претходно одобрение од главниот раководител**
- **во културното наследство спаѓаат: 90 кирилични ракописи од 13-18 век, колекција на Ќоровиќ, најстар ракопис од 1206 год., колекција на ранопечатени книги од 15-17 век, београдски пролог(13 век)-старословенски богослужбени текстови, братков минеј-светски значајно за изучување на раното христијанство**

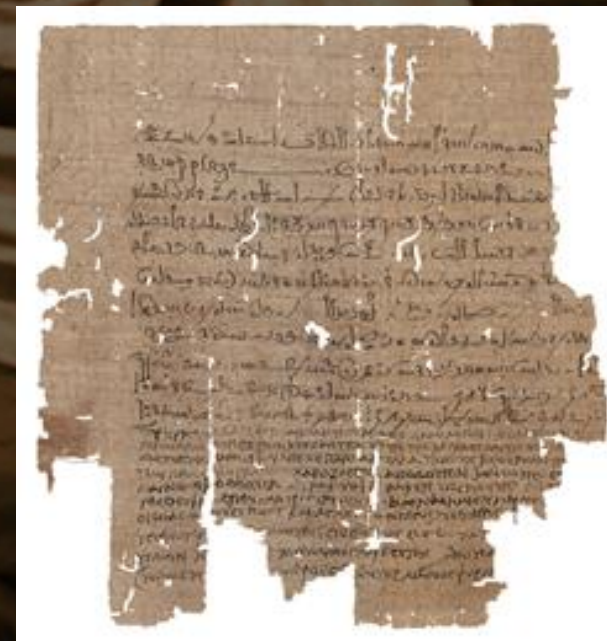

- Австриска национална библиотека- Виена, Австрија

Со импозантна градба,архитектонско здание и литературни колекции, е препознатлива и атрактивна за сите посетители и љубители на библиотеки.Во склоп на Виенската империјална палата се наоѓаат и четири музеи, специјални архиви и колекции познати по:

- Стари и ретки книги, средновековни ракописи први печатени материјали од 1851 год., музички колекции, карти и глобуси
- Се чуваат во специјални услови и можат да се користат во читална за истражувачи со претходна најава и дозвола (научна или академска оправданост)
  - Голем дел се дигитализирани и достапни
- Во Барокна сала се изложуваат дел од книгите ,највредните, во форма на експонати а посетителите уживаат во нивната културна и историска вредност
- во културното наследство спаѓаат: инкунабули (книги отпечатени пред 1501 год),средновековни библски и литургиски текстови, колекција со документи од Антички Египет, глобуси од 16-19 век,музичка колекција на Моцарт,Бетовен,Хајдн и Шуберт, портретни и графички колекции

Старите книги се дел од УНЕСКО Memory of the world programme

• ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА ВО ШТУДГАРТ, ГЕРМАНИЈА

БИБЛИОТЕКА КОЈА ПРЕТСТАВУВА СПОЈ МЕЃУ ТРАДИЦИЈАТА И СОВРЕМЕНОСТА, КОЈА ЈА КОМБИНИРА АРХИТЕКТУРАТА ТЕХНОЛОГИЈАТА И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО ЕДНО. НАЈВПЕЧАТЛИВ КУЛТУРЕН ЦЕНТАР, ИЗВОР НА ЗНАЕЊЕ ТИШИНА И ИНСПИРАЦИЈА, ПОЗНАТА ПО:

СРЕДОВЕКОВНИ И МОДЕРНИ МАНУСКРИПТИ, РЕТКИ КНИГИ ПЕЧАТЕНИ ПРЕД 1501 ГОД., СРЕДОВЕКОВНИ РАКОПИСИ, ЗБИРКИ НА БИБЛИИ ВО НАД 400 ЈАЗИЦИ И ДИЈАЛЕКТИ

- СО ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ЧУВАЊЕ, СТРОГИ ПРАВИЛА ЗА ЗАШТИТА И КОНЗЕРВАЦИЈА, УСЛОВИ ЗА КОРИСТЕЊЕ ПРИ ЧИТАЊЕ (СЕ СТАВААТ СПЕЦИЈАЛНИ ПЕРНИЧИЊА И ДРЖАЧИ ДА НЕ СЕ ОШТЕТИ КОРИЦАТА)
- ДИГИТАЛИЗИРАНИ, ДОСТАПНИ ОНЛАЈН СО ЦЕЛ ДА СЕ НАМАЛИ ПОТРЕБАТА ОД КОРИСТЕЊЕ НА ОРГИНАЛОТ
- СЕ ИЗЛОЖУВААТ СО ОГРАНИЧЕНО ВРЕМЕ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ
- ВО КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО СПАЃААТ: СРЕДНОВЕКОВЕН РАКОПИС КОЈ ПРИПАГАЛ НА БЕНЕДИКТИСКИОТ МАНАСТИР ВО WEINGARTEN, ГУТЕНБЕРГОВА БИБЛИЈА, ПРВА ПЕЧАТЕНА БИБЛИЈА СО ПОДВИЖНИ БУКВИ НА ЈОХАНЕС ГУТЕНБЕРГ НАЈГОЛЕМА ЗБИРКА БИБЛИИ ВО СВЕТОТ, РЕТКИ И ПРВИ ИЗДАНИЈА НА ФРИДРХ ШИЛЕР, ХЕРМАН ХЕСЕ, ВИЛХЕЛМ ХАУФ

Библиотека “Јоанина”- Коимбра ,Португалија

Една од најбогатите европски библиотеки, спој на неспоредливото литературно богатство и раскошот на архитектурата и уметноста од почетокот на 17 век, резултатот е една од најспектакуларните и најоригиналните европски библиотеки во барокен стил, препознатливи по:

- Ретки изданија на латински португалски и шпански јазик, библии и правни кодекси, ракописи единствени кои немаат копии во светот и први печатени книги од 15 век, збирки и ретки книги, ретки историски изданија 16-18 век, атласи, прирачници
- Пристап само во специјална опремена читална со надзор
- Дигитализирани со цел да се намали физичкото користење на оригиналите
- Во културното наследство спаѓаат: прво издание на португалска епска поема Луис де Камоес- симбол за културно наследство, Хебрејска библија од 15 век, први печатени книги на латински јазик од 15 век, дела на Птоломеј Галилео Галилеј и Исак Њутон во оригинални изданија, дела на Августин и Аристотел во ретки изданија на 16 век, медицински и правни текстови

- **БИБЛИОТЕКА “ЛАУРЕНТИЈАН МЕДИЧИ”- ФИРЕНЦА, ИТАЛИЈА**

БИБЛИОТЕКА КОЈА САМА ПО СЕБЕ СИ ЈА НОСИ ВРЕДНОСТА И АРХИТЕКТОНСКОТО ЗДАНИЕ КРЕИРАНО И ДИЗАЈНИРАНО ОД ПОЗНАТИОТ МИКЕЛАНЦЕЛО. СИТЕ РЕТКОТИ И ЗНАЧАЈНИ ВРЕДНОСТИ И ОРГИНАЛИ ПОТЕКНУВААТ ОД ПРИВАТНАТА БИБЛИОТЕКА НА ФАМИЛИЈАТА МЕДИЧИ, КОИ СОДРЖАТ:

- РЕТКИ РАКОПИСИ И КОДЕКСИ ОД СРЕДЕН ВЕК И РЕНЕСАНСА, АНТИЧКИ ТЕКСТОВИ НА АРАПСКИ ЈАЗИК, БИБЛИСКИ МАНУСКРИПТИ, КНИГИ ОД 16 ВЕК, РЕТКИ ПРЕПИСИ НА ДЕЛА
- СЕ ЧУВААТ ВО СПЕЦИЈАЛНИ УСЛОВИ СО СПЕЦИЈАЛНИ МЕТОДИ ЗА ЗАШТИТА И КОНЗЕРВАЦИЈА, А ИСТРАЖУВАЧИТЕ И НАУЧНИЦИТЕ БАРААТ ПОСЕБНА ДОЗВОЛА ЗА НИВНО КОРИСТЕЊЕ
- ЗА ИЗЛОЖБИ СЕ ПРИКАЖУВААТ ФАКСИМИЛИ (КОПИИ)
- ВО КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО СПАГААТ КНИГИ ОД КОЗИМО МЕДИЧИ И ЛОРЕНЦО ВЕЛИКИ, ПРИМЕРИ НА КНИЖЕВНО И УМЕТНИЧКО НАСЛЕДСТВО, ПРВИ ПЕЧАТЕНИ КНИГИ И РАКОПИСИ ОД 14-16 ВЕК, НАЈСТАР ЦЕЛОСЕН БИБЛИСКИ МАНУСКРИПТ НА ЛАТИНСКИ ЈАЗИК ОД 7 ВЕК - CODEX AMIATINUS, РАКОПИСИ ОД ПЕТРАРКА БОКАЧО И ДАНТЕ, ТЕКСТОВИ НА ПЛАТОН, ЦИЦЕРОН...

ЗАКЛУЧОК

Културното наследство во историскиот континуитет на цивилизациските надраснувања во секоја средина и од секој народ поединечно претставува своевиден национален културен влог во процесот на глобализацијата за културно прелевање меѓу народите. Тоа е однос и начин за градење на нов современ хуманизам, во чијшто центар на внимание е човекот поединец активно вклучен во широката културна рамка на глобалниот свет.

Како нивната вредност ќе биде зачувана, низ периодот што поминува се повеќе станува најголемото богатство што една земја може да го поседува, сведоци на општествениот, научниот и уметничкиот развој низ годините, вековите. Културното наследство не треба да се гледа како работна обврска или административна мерка, но како инвестиција во иднината. Културното наследство е нашиот музеј, музеј на бесценета реликвија која е наследена од своите предци, жестока неминливост на минливоста, нашиот знак за распознавање со светот. Наследство кое е од непроценлива важност, ја дополнува нашата самопочит и чувство на горд и автентичен народ, кој треба да го заштити, зачува, регенерира и оптимизира како траен залог на наредните генерации.

Ви Благодариме за вниманието

